

takem so predvojne cene nekako splošno merilo. In akoprav se tudi s tem ne strinjamo in ne uvidevamo utemeljenosti tega merila — hočemo vendar kreniti po tej poti, ker ne vodimo kakšne znanstvene razprave, pač pa praktično opazujemo druginjo.

Pričeti hočemo z denarjem — z zlatom: ostali bomo pri gornjem merilu. Pred vojno je veljala papirnata krona toliko kot srebrna ali zlata, to pa zato, ker je papirnata, oziroma srebrna krona bila „pokrita“ z zlatom. Kadarkoli si hotel, si dobil v državni banki za papirnate kronice — prave zlatnike, cekine. V trgovini in prometu ni nihče delal nikakih razlik med papirnati in zlatimi kronami. Za papirnat krono si lahko ravno toliko kupil, kakor za zlato.

Danes je to drugače. Danes stane na tuzemski borzi ena zlata krona 35 naših odnosno 700 avstrijskih kron. Tako je po vsem svetu. Potem se ravna, oziroma bi se morale ravnati vse cene. Vse predvojne cene bi se morale potemtakem pomnožiti s 35 in se le po tej naložbi je mogoča pravilna sodba o druginji. Po gornjem dejstvu je „drago“ torej samo ono blago, ki se danes ceni po 35 krat pomnoženi predvojni ceni.

Oglejmo si to na primerih. Pred vojno je stal liter mleka 20 vinarjev. Po računu 20 krat 35 bi liter mleka danes moral stati 7 K, ker bi to odgovarjalo vrednosti denarja. Ker pa stane mleko danes 19—12 K, lahko rečemo, da je mleko dandanes drago. Pred vojno si dobil kravo za kakih 400 K. Taka krava bi dandanes morala stati (400 krat 35) 14.000 K. Toliko pa ne stane, zato pravimo, da je krava že nekoliko bolj po ceni. Pred vojno je stal hektoliter vina 40 kron. Po gornjem računu (40 krat 35) bi vino moralo stati 1400 K. Ker pa stane več, je vino dražje. Pred vojno je stal kg modre galice okoli 50 vin. Danes bi morala stati (50 krat 35) 1.750 kron. Galica stane danes več in zato je dražja nego pred vojno. Ta način računanja naj si zapomnijo pred vsem, oni, ki kupujejo, oziroma prodajajo zemljo.

Tisti, kateri je cenil oral svoje zemlje pred vojno na 1000 K in je isto zemljo danes cenil na 20.000 K, ni pre cenil niti za en sam vinar: cenil jo je ravno tako, kakor pred vojno. Tisti, ki ta oral kupi za 35.000 K, ga je kupil za predvojno ceno. Če kupi za 30 tisoč K je kupil po ceni. Če bi bil tisti, ki je svoj oral zemlje pred vojno prodal za 1000 K, ta denar dobil v cekinih in jih danes menjal, bi dobil za 1000 zlatih kron ravno 35.000 K. Zato je — kakor smo rekli — cena 35 tisoč K isto kakor predvojna cena.

Sedaj si pa oglejmo, kako stoji ta stvar v državnem gospodarstvu.

Državni in drugi uradniki plačujejo dandanes vse potrebščine 35 krat dražje nego pred vojno in zato zahtevajo po vsej pravici 35krat višje plače od predvojnih. Ker tega ne dobivajo, zato vlada med uradništvom pomanjkanje. Kdor ve, kaj se pravi, za slabo hrano ali plačo delati, se ne bo protivil zahtevam nižjega uradništva. Država mora svojem uradništvu povisati plače vsaj toliko, da uradniki zamerejo živeti in si nabaviti svoje potrebe. (Kako lahko bi s tistimi milijoni, ki so jih plačali za centralistično ustavo, zamašili luknje pomanjkanja med uradništvom! Op. ur.)

Samoobsebi je razumljivo, da državi ne pada denar z neba. Ako ona zviša svoje izdatke 35krat, mora zvišati tudi svoje dohodke. Toda proti temu se ustavljajo vsi davkoplačevalci brez razlike. Mi vemo, da se zvišanje davkov ne bomo mogli odtegniti, in vemo, da so brezizjemno vse evropske države — celo Amerika — zvišale davke; čitali smo, da izdelujejo tudi v Beogradu načrte za zvišanje davkov. Če bodo sedanje vladne stranke zvišale davke, zahtevamo upravičeno:

1. Da se naloži davke vsem državljanom brez razlike.

2. Da povišanje davkov ne sme ostati trajno, temveč samo tako dolgo, dokler vlada druginja. Davki naj sorazmerno padajo s cenami.

3. Zemljiškega davka naj ne zvišajo, ker se zemljiška renta ni zvišala in se zato tudi zemljiški davek ne sme zvišati.

Nikdo ne plačuje davkov radevolje. Če jih pa že plačujemo, zahtevamo s polno pravico, da se obdačenje ne vrši po dvojni meri.

## Župani in občinski odborniki pozor!

Liberalci in samostojneži pripravljajo našim županom in občinskim odbornikom nove limance. Med ljubljanskimi in mariborskimi demokrati se je radi razdelite Slovenije na dvoje oblasti razvila ljuta borba. Ker se mariborski demokrati bojijo, da bi ljubljanski bratci s pokrajinskim namestnikom Hribarjem vred, zmagali s svojo zahtevo po eni (nedeljni) oblasti, hočejo izvesti nekak plebiscit ali ljudsko glasovanje za ustanovitev mariborske oblasti. Prepričani smo, da bodo liberalni centralisti nadlegovali naše župane, da naj se v imenu svojih občanov s podpisom izjavijo za ustanovitev mariborske oblasti.

Župani in občinski odborniki, somišljeniki Slovenske ljudske stranke! Ogromna večina spodnještetijskih, prekmurških in koroskih občin se je odločno izrekla za nedeljivo, enotno in avtonomno Slovenijo, v kateri naj razen slovenskega ljudstva nikdo ne komandira! Mi ne bomo nikakih oblasti, katerim bi načelovali iz Beograda imenovani kraljevi namestniki. Centralistični bič bo živčgal po naših hrbtih vse dotlej, dokler ne izvojimo popolne avtonomije ali samouprave. Samo uprave, kakor jih obljubljajo samostojni in demokratični centralisti, so navidezne, lažnjive. Vsa oblast bo vtelesena v osebi „velikega župana“, ki bo sprejemal svoja navodila iz Beograda in se ne bo brigal za upravičene zahteve ljudstva. Pravočasno vas svarimo: ne podpisujte nobenih izjav za ustanovitev mariborske oblasti! Z vašimi podpismi bi priznali veljavnost beograjskega centralizma. Postali bi ubijalci svobode slovenskega ljudstva. Ne gre za eno ali dve oblasti, marveč za neodvisnost slovenskega ljudstva. Če dobite sumljive dopise in okrožnice pošinite jih v peč. Samostojnim in liberalnim agitatorjem pokažite vrata in povejte jim, da ste neizprosni sovražniki beograjskega centralizma. Bodite prepričani, da se proti volji Slovencev in Hrvatov v naši državi vladati ne sme in ne more!

## Železniška zveza Gornja Radgona-Ljutomer.

(Dopis iz Ljutomera).

Naše težavne razmere v Ljutomerem in prekmurškem okraju so znane. V naši javnosti in v našem časopisu pa ne najdemo onega zanimanja, katerega ta važna stvar zahteva.

In zakaj propadajo čim bolj naši lepi in bogati kraji? Ker se čez lelo in dan nimamo železniškega prometa. Da se je proga Gornja Radgona-Ljutomer morala zaradi pomanjkanja premoga ustaviti, se je poročalo v naših časopisih kar s par besedami, tako mimogrede, ne oziraje se, kaj to pomeni, da je ena celotna dežela, v širokosti do 100 km oddaljena od drugega sveta in od drugih krajev naše države. In ta pozabljeni svet je eden naših najlepših in najplodnejših krajev.

Iz Maribora dobivamo z vozom razne predmete, ako vreme to dovoli. Druge predmete, kakor premog, drva, krmo, gnojilo, cement, apno itd. ni mogoče s tem sredstvom dovažati. Na tak način se podražuje nepotrebno vsaka stvar.

Vsak človek se treznimi možgani se vpraša: Ali je to treba, da se ljudstvo tako muči in pusti gospodarsko propadati? Nobena industrija se ne more gibati, nobena trgovina širiti. Kmetijstvo propada in delavci so brez posla. In naša vlada gleda hladnokrvno to propadanje in ne učini nič, da bi se uredil železniški promet čez Avstrijo Maribor-Ljutomer.

Neverjetno, da je treba toliko časa za ureditev take važne zveze in tudi ni verjetno, da naša država nima sredstev, da bi to vprašanje z Avstrijo dobrih ali grdim potom rešila. In zakaj se vzpostavljene vse druge železniške zveze z Avstrijo in samo pri nas ne? Prosimo vlado, da nam na to vprašanje odgovori. Vse vloge in deputacije so bile doslej brezuspešne. Tudi potrpežljivost ljudstva ima svoje meje.

Prlek.

## Politični ogled.

Kraljevina SHS: V Zagrebu so se vršile v nedeljo, dne 11. t. m. občinske volitve. Izvoliti je bilo bilo 50 občinskih odbornikov: Belgrajska vlada je namreč odstavila bivšega župana Vjekoslava Heinzla, ker je njegova stranka (Hrvatska zajednica) v občinskem svetu sklenila, da mesto Zagreb ne sme biti zastopano pri pogrebu kralja Petra. Zajedničarji so napravili ta sklop z mržnjo napram centralistični politiki Pašičeve vlade. Ker posamezne hrvatske stranke niso mogle računati na uspešni izid borbe proti centralizmu, so se pa združile v takozvani Hrvatski blok. Združile so se: Hrvatska republikańska seljačka stranka (Radičeva struja), Hrvatska zajednica in Hrvatska stranka prava. Nosilec kandidatne liste Hrvatskega bloka je bil Stjepan Radič. Vse stranke — razen „bloka“ se je volilne borbe udeležilo še sedem strank — so razvile strašno agitacijo, prednjačil je seveda blok. Volitve so se vršile v najlepšem redu in miru. Zmagal je Hrvatski blok, ki si je priporil od 50 — celih 36 mandatov. 14 mandatov so si razdelile vse ostale stranke. Ko je bil objavljen izid volitev, je po celem Zagrebu zavladalo velikansko veselje. Vršili so se manifestacijski obhodi, občinstvo je burno vzklikalo: „Živijo Radič, živijo republika, živijo Hrvatski blok in neodvisna Hrvatska!“ Zvečer je St. Radič imel pomemben govor, v katerem je podal pregled splošnega političnega položaja in rekel, da je zadnji čas, da se Belgrad spametuje. Ker je policija pričela zborovalce razganjati, je Radič pozval navzoče, naj se mirno razidejo, ker se ni treba bati za hrvatsko stvar in hrvatsko zmago. Volilni izid je bil sledeč: Radikali (Srbi) 154 glasov, noben mandat; socijalni demokrati 454 glasov, 1 mandat; demokraci 2546 glasov, 6 mandatov; neodvisni 819 glasov, 2 mandata; 21de 691 glasov, 2 mandata; ljudska stranka 363 glasov, 1 mandat; komunisti 104 glasov, 2 mandata in Hrvatski blok — 15.297 glasov — 36 mandatov.

Irska: Med Irsko in Anglijo so se vršile cela stoletja srdite državno-pravne borbe. Katoliški Irski so se borili za svojo neodvisnost, pri tem pa so jih ovirali protestanti iz severne grofije Ulster. Anglija je v zadnjih letih s surovo silo zatirala irsko stremjenje po neodvisnosti. Irske voditelje so preganjali na vse načine. Tako so za časa vojne v Dublinu usmrtili irskega prvoboritelja Sir Roger Casem. V zadnjem času, ko so Angličani uvideli, da tudi z orožjem ne morejo uničiti upornih Ircev, so pričeli z miroljubnimi pogajanjmi za sporazum. Angleski ministrski predsednik Lloyd George, jako človekoljuben državnik, je sporazumno s irskim predsednikom De Valero položil trajne temelje za irsko angleški sporazum. Irski so potem takega dobili v okviru angleške države popolno neodvisnost, kot Indija, Kanada in druge dežele, ki jih imenujejo dominijone.

## Naši tečaji

za voditelje in voditeljice društev in krajevnih organizacij naše stranke, za župane in vse zaupnike se vršijo:

V Svečini za župnije Svečina, Spodnja in Gornja Sv. Kungota, Sv. Jurij ob Pesnici in zahodni del St. Ilije v torek, dne 20. dec.

V Selnici ob Dravi za župnijo Selnica, Kamnica, Sv. Križ, Limbuš, Ruše, Pušcava, Sv. Ožbolt in Sv. Duh v nedeljo, dne 18. dec.

V Breznu ob Dravi za vse župnije marenberškega okraja na levem bregu Drave in za župnijo Ribnica na Pohorju ter Kapljo v nedeljo, dne 18. decembra.

V Cirkovcah pri Pragerskem za župnijo Dravskega polja v torek, dne 27. dec.

Pri Sv. Urbanu blizu Ptuja za župnije Sv. Urban, Sv. Andraž, Sv. Bolfenk, Sv. Lovrene in del Vurberga v sredo, dne 28. dec.

Pri Veliki Nedelji za župnije gornjega dela velikonedeljske dekanije v četrtek, dne 29. dec.

V Središču za spodnji del ormoškega okraja v petek, dne 30. decembra.

V Poljčanah za župnije Lapore, Polčane, Makole, Studenice, del Sv. Jerneja, Loč in Kostrivnice in Sladkogore v soboto, dne 31. dec.

Pri Sv. Lenartu v Slov. gov. za cel lenartski okraj v ponedeljek, 2. in torek, 3. januarja v dvorani gosp. Arnuša.

V Crni na Koroškem za Crno in okoliške župnije Mežiške doline, dne 6. januarja, na praznik Sv. Treh Kr.

V Prevaljah za okoliške župnije ostale Mežiške doline v nedeljo, dne 8. januarja.

Agitirajte vsepovsod za obilno udeležbo na vseh tečajih!

**Socijalni tečaj v St. Lenartu.** Dne 2. in 3. januarja se vrši v St. Lenartu za cel okraj dvodnevi socijalni tečaj. Govorniki pridejo iz Maribora. Govorili bodo v vseh stvareh, ki sedaj zanimajo javnost, med drugim tudi o davčnem vprašanju. Vabljeni so na tečaj mladeniči, mladenke, možje in žene.

**Izobraževalni tečaj v Brežicah** bo dne 19. t. m. (ponedeljek pred Božičem) v veliki dvorani Narodnega doma. Govorita poslanca Skoberne in Kraina in drugi. Govorniki bodo govorili: 1. o naših kmetijskih zahtevah, 2. o našem združništvu, 3. o časopisu, 4. o davkih, posebno o dohodnini. Vabimo vse naše somišljenike brežiškega okraja, da se v obilnem številu udeležijo tega tečaja!

**Županski tečaj v Celju** se vrši na dan 18. t. m. (v nedeljo pred Božičem) v vrtni dvorani pri „Belem volu.“ Ob 8 uri sv. maša v župnijski cerkvi, ob 9 uri začetek tečaja. Govorita dva govorila iz Ljubljane. Župani in obč. odborniki, pridite!

## Tedenske novice.

**Cenjenim naročnikom!** V letu 1922 bo stal Slovenski Gospodar v Jugoslaviji celoletno 12 dinarjev ali 48 K. polletno 7 dinarjev ali 28 kron, četrtletno 4 dinarje ali 16 kron. Izven Jugoslavije bo stal celoletno 25 dinarjev ali 100 kron. Ako bodo naši prijatelji napeli vse sile ter tako pridno agitirali za nove naročnike, da se število naročnikov podvoji, potem lahko obljubimo, da bo list izhajal vedno na osemih straneh. Naš list naj ne manjka v nobeni slovenski kršćanski hiši!

„Slov. Gospodar“ se širi. Nasi pridni in delavni razširjevalci so pridobili „Slov. Gospodarju“ izredno lepo število novih naročnikov. Agitacija se nadaljuje še do novega leta. Nabiratelje novih naročnikov in pridne agitatorce bomo imenoma navedli ob Novem letu. Le pridno naprej, vrli prijatelji in prijateljice naše! Vršite veliko apostolsko delo za preporod našega ljudstva. — Upravništvo nam poroča, da je od zadnjega našega poročila dobilo posebno mnogo novih naročnikov za „Slov. Gospodarja“, za „Stražo“ in za „Glasnik“ iz tehle župnij: Mala Nedelja 60, Slov. Bistrica 56, Stranice 34, Sv. Križ na M. polju 58. Le naprej, le naprej, dokler je še vetra kej!

**Novo volitve** za državni zbor ali skupščino so edina rešitev, da se razmere, posebno gospodarske v naši državi izboljšajo. Če bodo demokrati in samostojneži še nekaj časa v Beogradu na vladi, bo prišel burič in nas bo vse skupaj izljudil. Edina možnost je, če hočemo še kaj rešiti, da strmo glavimo sedanjo vlado. Zategadelj moramo povsod zahtevati nove volitve.

**Drofeniku** se smejejo. Ko je Drofenik v zakonodajnem odboru nekaj govoril zoper takse, so se mu drugi počeli smejati. Če se mu ne bi smejali, bi se Drofeniku posrečilo, da bi jih imel za norce. Pa so drugi bolj pametni kot Drofenik in tako je norec ostal pri Drofeniku. Kdo se ne bi temu smejal: samostojni minister Pucelj je podpisal ministrsko naredbo o visokih pristojbinah, samostojni Drofenik pa se čeljusti zoper te takse! Tako turtati se gospodje iz vladnih strank od svojih prijateljev ne dajo, zato si mora Drofenik neumne backe poiskati kje drugje. Pa jih kmalu ne bo našel nikjer več, ker so že vsi spoznali samostojno hinavstvo.

Bivši polposlanec Kirbš iz Prepolja je manjkal na zadnjem živinskem sejmu v Mariboru. Poprej je obiskal vsak sejmako da je tokrat izostal.